

tilskudsberegning. Fællesskabet mellem folkehøjskoler, efterskoler samt husholdnings- og håndarbejds-skoler bæres af, at alle skoleformer skal have som overordnet formål at give undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er forskellig oplysning. Alle 3 skoleformer lægger vægt på lovfællesskabet og den fælles oprindelsehistorie. Dette overordnede formål er fælles for de tre skoleformer trods deres forskellige kursusstruktur og elevgrupper.

Det tredje hensyn er at skabe harmoni mellem ønskerne til loven og lovens virkning, og dette indebærer, at den statslige elevstøtte for eleverne på husholdningsskoler og håndarbejdsskoler foreslås afskaffet. Bevillingen foreslås overført til det statslige driftstilskud med henblik på at nedsætte elevbetalingen bortset fra en mindre del, som den enkelte skole kan disponere frit over som en særlig støtte til nedsættelse af elevbetalingen. Den overførte del indgår i taxameter-tilskuddet, dog således at elever på kurser under 14 dages varighed ikke indgår ved beregningen, idet disse ikke efter gældende regler er elevstøtteberettigede. Det foreslås, at kommunerne fortsat skal yde kommunal elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen for elever, som er under 18 år ved kursets begyndelse. Herved vil fordelingen af driftstilskud til husholdningsskoler og håndarbejdsskoler blive ligestillet med fordelingen af driftstilskud til folkehøjskolerne. Som konsekvens af denne ændring er der foretaget en række tekniske ændringer i elevstøttereglerne.

Der indføres også et yderligere tilskud til folkehøjskoler samt husholdnings- og håndarbejdsskolerne, det såkaldte takst 3. Det er modsat det øvrige driftstilskud et mere tidstro tilskud, altså et tilskud der ydes for de elever, der kommer i det skoleår, der slutter i finansåret. Det er den ene del af udmøntningen af de øgede midler til disse 2 skoleformer, som blev tildelt som en ekstraordinær bevilling for finansåret 1999, men som nu søges gjort permanent fra finansåret 2000. Den anden del af udmøntningen gives som individuel elevstøtte, som den enkelte skole kan yde til nedsættelse af elevbetalingen, således at skolen bedre opfylder hensigten om, at skolen skal være mødested for elever fra alle samfundsgupper.

Det fjerde hensyn er behovet for en tydeliggørelse af, at lovens primære formål er at fastsætte betingelserne for, at der ydes offentlige tilskud til frie kostskoler, som udbyder undervisning inden for rammerne af kapitel 1. Det er allerede efter den gældende lov ingen betingelse for at drive virksomhed som højskole, efterskole, husholdningsskole eller håndarbejdsskole, at der foreligger en godkendelse efter loven. Det er således muligt at drive de omhandlede former for skoler, selv om godkendelse ikke foreligger. Dette indebærer

blot, at skolen ikke bliver omfattet af lovens regler og således ikke vil kunne opnå tilskud i henhold til loven. For efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler medfører en manglende godkendelse endvidere, at skolen ikke kan afholde folkeskolens afsluttende prøver efter folkeskolelovens regler.

Efter forslaget vil der ikke længere kunne opstå den situation, hvor der findes godkendte skoler uden stats-tilskud, men hvor ministeriet alligevel skal føre tilsyn, idet tilsynet vil være knyttet til tilskuddet ifølge lovforslagets § 52.

Eftersom loven generelt er en tilskudslov, er dens bestemmelser om krav til skolerne tilskudsbetingelser. Kapitel 1 indeholder derfor både pligter og rettigheder for skolerne. For at være tilskudsberettiget skal en skole have til formål at drive skolevirksomheden inden for rammerne af forslagens § 1. Hvis efterskoler samt husholdnings- og håndarbejdsskoler, der er godkendt til tilskud, optager undervisningspligtige elever, har disse skoler pligt til at tilbyde en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Dermed er disse skoler også berettigede til at udbyde folkeskolens afsluttende prøver, omend der gælder særlige regler for, at der kan være tale om 10. klasse, jf. bemærkningerne til § 2. Dertil kommer, at skolerne efter forslagens § 2, stk. 3, har pligt til at underrette undervisningspligtige elevers bopælskommune, om eleverne opfylder undervisningspligten. Skolerne har desuden pligt til at udstede et deltagerbevis til de elever, der har gennemført et kursus på mindst 4 uger, og som beder om dette.

Derudover får tilskudsberettigede skoler ret til at tilbyde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og til at optage elever, som ikke skal bo på skolen.

Som en anden konsekvens af denne tydeliggørelse foreslås den gældende kapitelinddeling ændret fra et kapitel om godkendelse og tilsyn til et kapitel, som indeholder de grundlæggende tilskudsbetingelser af styringsmæssig og økonomisk karakter, som skoler skal opfylde for at kunne modtage tilskud i henhold til loven. Den hidtidige godkendelsesbestemmelse, som pålægger undervisningsministeren at godkende en fri kostskole, når en række betingelser er opfyldt, foreslås ændret til en bestemmelse indeholdende en række betingelser til skolens organisering og virke som selvejende institution under loven for at blive godkendt til tilskud. Der foreslås ikke ændringer af selve kravene.

Herudover foreslås en redigering af den hidtidige lovs bestemmelser om kravene til skolens ledelse, til skolens anbringelse af likvide midler, til vilkår for de aftaler, som skolen indgår, herunder løn- og ansættelsesvilkår for skolens lærere, og kravet til, at skolen